

Plymouth, Pa., 17 Rugsjucio.

N 31. „Kardo“ randame p. J. G. pranesimą apie koncertą „Mildos Giesminjų“ draugystės iš New Yorko, ir tarp kitko paminėta czion, kad tame koncerte n'ėmė dalyvumo choras Brooklyno lietuviszkos parapijos, kuris buvo kviestas prie to. Priežascia nepribuvimo szio choro, kaip p. J. G. raszo, buvo užgynimas per kleboną Brooklyno lietuviszkos parapijos mokytis dainų tautiszkų ir pasirodyt kur su tokioms. Ar ir iszties szie priežastis yra teisinga, mes negalim zinot, vienok žodį papeikimo visad pripūla isztarti tam ar tiems, ką niekina mūsų tautiszkas dainas. Juk ir kas gi gal labiau pakelt mumise tautiszką dvasę, jei ne tautiszkos dainos? O kas dainų ar dainavimo neužkeneze ir ne nor tai paremti ar palaikyti moraliszkū ar materijaliszkū būdu, kas isz mus ne jauze jokio patraukimo dvasios prie mūsų dainų arba kitus draudze ir atkalbina nū to, tas isztikro yra jau miręs, bejausmo. Juk dainos gaidą pirmiausia mes iszgirstame isz lūpų mūsų motinos dar lopszyj' būdami; paskiau dainos mums draugauje visūse takūse mus gyvenimo linksmaus ar liudno. Daina yra tai laivas kureme sudėti visi brangumynai mūsų tautystės ir kalbos, aszaros liudnumų, spinduliai vilties, debesiai laikinio nusiminimo, kartumai nelaimės, audros mūsų gyvenimo....

Daina vienyja mus su pirma meile mūsų motinos, su pirmu vaikiszkū svajojimu, toliau prilankumu ir meile moteriszkės, meile Tėvynės, su kožnu augsztu mus tautos darbu ir t. t. Daina yra tai turtas, niekad neiszsememas, ir jū daugiau isz jo naudotis, tū jis stipri, auga ir daugiau galybės įgauna. Daina pakele mus szirdies jausmus augszcziau

visko ant svieto, — augszcziau Tėvynės kalnų, nesza per visas maloniausias mūsų szirdziai vietas gimtinės mus kraszto ir priminus apie tai stato priesz akis mūsų senei senei praleistas laimingas dienas mūsų jaunystės.... Daina dūda stiprybę iszlaikyti smarkiausias priespaudas ant mus pasiunczemas. Ir viso turto, užslėpto tautiszkose dainose negalima žodžiu iszreikszti. Tai gi, kaip žemai turime pastatyti tą žmogų, kuris tautiszkų dainų neužkeneze ir nor jas iszvyti isz savo buto. Vienok, keno szirdyje da rusa nors kiek tėvyniszką meilę, neužmirszkime niekad savo tautos brangenybių ir stengkimės ne tikt patis tai palaikyt, bet ir savo ainiam visą tą iszrodykim, kad ir jie neužmirsztu ir mylētu tą viską.

Isz Lietuvos.

Vilnius. Senovės Lietuvos pylis reikalauje prieziuros. Pylis Gedemino nesenei liko paimta po globa tam tikros komisijos, bet Trakų, Lydos, Krevos ir kitos esti be jokios prieziuros ir neužilgio gal' ne likt nū jų nei ženkle. Murai pylies Miednikų, vieta gyvenimo szv. Kazimiero, jau suvis griuva. Pylis Krevos, kur pagal padavimą buvo užsmaugtas kuningaiksztis Keistutas, apsergėta yra kiek nū vandalizmo žmogaus rankos, bet laikas savo veike, ir kas sykis vis daugiau naikinama ir sziofi pylis. Lydos pylies dalis labiau paardyta laiko liko suvis iszardyta isz paliepiamo maskoliszkos valdžios.

Toks pat likimas ir kitų mūsų senovės brangumynų. Grovienė Uvarova laike IX susivazevimo archeologų Vilniuje aplankė pylį, esanczią ant salos azero Brazolos, ir labai gailinosi, kad ji taip apleistą, ir norėjo pastatyti sargą, kad neleisti nieko prie jos.

Vienok ką mislijo — neiszpildė. Dabar susidarius draugystė isz privatiszkų ypatų, kuri ketina atsiszaukti, kad paaukautų kas kiek pinigų ir tada but galima sudrutyt pylių sienas cementu ir pataisyt kur iszgriuvę yra. Nežine vienok, ką sakys maskoliszka valdže, kuri naikina senovės palikimus neužkenezemų jai tautų.

— Vilniaus paviete nekurie gyventojai, dasizinoję, kad isztikrųjų degtinės pardavimas taps paimtas į valdžios nagus, pasibijojo, kad pabrangs tada degtinė ir net ant kokių pasilinksminimų ne bus galima jos įpirkti. Ypaczgi, kaip zinoma, be degtinės sunku apsieiti laike vestuvių, taigi, kad nereiktu atlikti vestuves be degtinės, žmonės sūbruzdo prie apsivedimo. Tulo parapijo viena diena, kaip sako, buvo net 40 szliubų; ir tai vis tikt dėl to, kad be palaiminimo degtinės ne likt.

Isz Kitur.

— *Kuba.* Pereitam numeryje buvom paminėją, kad tarp kubiečių ir ispanų gal atsitikti smarkus muszis. Paskesnės žinios, atlaikytos nū salos Kubos, patvirtina tai, ir pranesza, kad muszis atsitiko 10 d. szio mėnesio arti Aguate, provincijoje Havana, arti rubežiaus prov. Matanzas. Ispanai liko sumusztai ir pasitraukė. Muszis prasidėjo ant 4 val. po piet ir traukėsi iki vėlybo vakaro. Ispanai buvo sustoję ant lygumos, kubiečiai gi stovėjo kalnūse. Dalis kubiečių raitarijos buvo kiek atsiskyrus nū savųjų ir taikėsi pagauti patį Weylerį.

Kiek isztikro tame muszyje krito vienu ir kitų, nėra tikrų žinių, bet sako, kad ispanų gana diktas skaitlius krite yra.

Trumpai po szio muszio dąėjo žine apie kitą muszį, atsitikusį arti Sagua La Grande,

ir czion kubiečiai ant ispanų užpūlė visai isznežinių. Ispaniszki apicierai taip nusigando, kad nesuspėjo gerai sustatyti į eiles savo kareivius, todėl muszis traukėsi visai trumpai ir patsai miestas Sagua La Grande tapė paimtas per kubiečius, ir sudegintas, o paimti laike muszio iszpaniszki apicierai pristatyti į vyriausią kubiečių stovylą.

Sziūdu trumpam laike atsiškę musziai taip įgasdino Weylerį, kad iszszžadėjęs visko, spruko į Havaną. Kubiečiai sekė paskui jį ir da 17 jo kareivių užmuszė. Pribuvęs į Havaną jen. Weyleris atsisakė nū jeneral-gubernatorystės ir užsidarė czion savo rume, apstatęs tajį ditektivais ir kareiviais, kad kas nedasigautu iki jo ir neužmusztų.

Apie sūkalbį ant Weylerio gyvasties skrajojo žinios po Havaną jau už keletos savaičių atgal. Pora dienų atgal tapė suimtas nekoksai Jūzas Guasp, kuris sako prigulejęs prie szio sūkalbio.

Žinia apie atsisakimą jen. Weylerio nū jeneral-gubernatorystės labai nudziugino kubanus ir da daugiau jiems davė drąsos.

— *Philipinų salos.* Isz miesto Manilijos, sostapilės szių salų pranesza, kad kariszkam kalinyje Papangoje pakilo maisztas kalinių. Dėl jų suvaldymo turėjo paszaukt kariumenę. Po ilgam ėmimosi su pasiprieszinusiais, pasisekė jū suvaldyt. Szio imtynėje buvo užmusztai trys kareiviai ir 73 kaliniai. Sužeistų gi labai daug isz abiejų pusių.

— *Ispanija.* Į vietą užmusztojo prezidento ispaniszkų ministrų, Canovaso dėl Castillo, tapė paskirtas jeneralas Azcarraga, ministras kareis.

Laikrasztis „Matin“ garsina, kad karlistai tikrai ketina pa-

kelt maisztą prieš raudą ir turi jau apie 60,000 suorganizuotų liūsnorių, kurie dabar yra visokiose provincijose išskirstyti, ir ant dūto per Don Carlosą zenklo visi pakels karę prieš dabartinę dinastiją Ispanijoje.

„Pall Mall Gazette“ iš Londono praneša, kad vadai karlistų turėjo paskutinėmis dienomis keletą susirinkimų, ant kurių tarė apie planą savo darbo. Apart to padūda, kad Anglijoje esą 10,000 liūsnorių gatavų kas valanda traukti į pagelbą karlistam, ir nuversti dabartinę dinastiją Ispanijoje.

— *Prancuzija.* P. Faure prezidentas Prancuzijos rengėsi keliauti pas Maskolijos carą, dėl ko ten reikalo. Paskutinėmis dienomis didei jį nuliudino žine, kad ant jo galvos rengemas baisus smugis. Užmuszėjas Canovaso dėl Castillo pripažino, mat, kad dabar ateinant kaleina ant Prancuzijos prezidento ir kas ispaniską ministrų pirmsėdį sutiko, tas pat gal neužilgio sutiks ir p. Faure.

— *Italija.* Iš miesto Mediolano raszo, kad czion suaresztavojo tris anarkistus, kurių namūse policija aptiko daugelį visokių popierių, bombų ir kitokių daiktų.

Paimtosė popierose tarp kitko randasi laiszkai Caesario Santoso, užmuszėjo prancuzisko prezidento Carnoto; taip gi laiszkai Petro Acciarito, kuris balandžio mėnesijsz. m. norėjo nužudyti italiską karalių Humbertą.

— *Austrija ir Bulgarija.* Baronas Call von Kulmbach — Rosenburg, reprezentantas Austrijos Bulgarijoj, buvo pareikalavęs varde savo rando, kad Stoilovas, pirmsėdis bulgariskas pasirupintu apie nušaudimą kapitono Boiczevo,

buvusio adjutantu Bulgarijos kuningaikszcio Ferdinando, kuris nepersenei nužudė savo mylimąją Oną Szimon, paeinanczią iš Austrijos. Stoilovas ant to atsakė labai užgau-nancziai, iš ko kilo piktumas ir baronas Call von Kulmbach Rosenburg apleido Bulgariją, pertraukent tokiu budu diplomatiszkus susineszimus tarp abiejų vieszpatyszczių.

Austrija už szitą užgavimą ketina Bulgarijai atlyginti kare.

— *Turkija.* Į Konstantinopolę daėjo žinios, kad nepersenei tukstancziai armeniszku agitatorių įpūlė iš Persijos į turkiskas valdybas ir užmuszė 200 turkų.

Turkiszka valdže išsziantė kareivius pagauti kaltinikus ir jūš nubausti.

Paskutiniam laike gana žymei pradeda apsireikszi neuzkentimas turkiszku pavaldinių savo rando. Mieste Konstantinopilyje ant sienų ministrų namo rado iš nakties prilipytus plakatus, kur reikalaujama permainsos sistemos valdymo Turkijos, ir jeigu greitai tai neuzstos, gąsdina smarkiu naminiu maisztu. Autoriai tų plakatų sako, kad tada kraujas smarkiau plauks negu pšovynėse armenų.

Ministras karės Riza Pasza išsziantė rasztą prie visų turkiszku komendantų, kureme liepe jiems tēmyti kozną žingsnį savo apicierų, nes pagal to ministro nūmonę tarp apicierų daugiausia ir yra neuzkentanczių dabartinės Turkijoje valdzios.

Tarybos apie pakajų su Graikija slenka labai iszlėto.

Dalis darbu.

— *Offen, Ills.* Kalnakasiai ant susirinkimų nusprendė iszrinkti iš savo tarpo 500 vyrų, kuriems įdavė ginklus, prisakydami syla priversti prie straiko ir tūs kalnakasius ku-

rie da nestraikūja. Szerifas per silpnas jiems atstovė ir dėlto nusiuntė telegramą pas gubernatorių, kad atsiųstu pagelbą, dėl suvaldymo straikierių.

— *Cincinnati, O.* Sudas buvo iszdavęs prisakymą, už draudzentį straikieriam prisartiinti prie kasyklų, kuriose kalnakasiai da nestraikūje ir kalbinti jūš prie straiko; straikieriai ant to sudo prisakymo ne boje ir savo keliu vis dirba.

— *Pittsburg, Pa.* Per rupestį advokatų kompanijų anglekasyklų New Yorko & Cleveland Gas & Coal sudas iszdavė tūmlaikinį prisakymą, ant galės kurio straiko agitatoriam ne vale suszaukti susirinkimus ir ant tų kalbinti kalnakasius prie straiko. Szitą prisakymą iszdavė sudzia Collier. Ant galės szio prisakymo szerifas su savo pagelbinikais gal imti kozną iš tokių ir kiszti į kalejimą.

Straikieriai vienok ne norėjo klausyti to prisakymo ir 13 d. szio mėnesio, nakties laike traukė skaitliuje 525 prie kasyklų Plum Creek, kur straiko nėra. Netoli szių kasyklų pastojo jiems kelę szerifas su savo žmonėmis ir liepė eiti atgal, perskaitęs prie to prisakymo sudo iszdūtą. Straikieriai neturėjo vado, kuris but pasakęs jiems ką daryt ir grizo atgal. Grizdami susitiko su da szimtu straikierių po vadovyste U. Bellinghamo, einanczių jiems į pagelbą, ir sustojo ant vietos. Szerifas liepė jiems trauktis, bet jie nepaklausė. Straikieriai tikisi sulaukti da daugiau pagelbos ir tada, neziurint ant nieko, traukti prie kasyklų Plum Creek, kad priversti ir tų darbinikus straikūt.

Isz Amerikos.

Suaresztavojo už daugpatystę. Isz Chicago, Ill., raszo, kad

czion tapė suaresztavotas nekoksai Dovidas E. Bates, kuris tur penkes paczias ir visos Chicagoje gyvena. Jisai atskyriose dalise miesto tur po namą ir tūse gyvena kozna pati jo.

Viena jo pati, nekokia Ida Calderwood sziomis dienomis nusizudė, dasizinojus kas per vienas yra jos vyras.

Auksas Pensylvanijoje.

Kalnūse Tussey, už 25 mylių tolio nū Altoony, Pa., atrado auksą. Sako, kad išzono kvarco gaunama už \$725 aukso. Daugiausia aukso randama paviete Bedford.

Sziūse kalnūse jau devyni metai atgal atrado auksą nekoksai Jokubas Snyder, kalvis išz Henrietto ir nupirko 250 akrų žemės czion. Per szesziis metus vienas sav vis kasė, kad pasiekti iki gyslai aukso, bet veltu. Szis darbas be jokio vaisiaus labai jį įpykino ir nepersenei pardavė visą tą plotą žemės kapitalistam išz Huntington, kurie po vardu „Mountain Mining & Improvement Co.“ pradėjo eksploatavot szius aukso laukus. Paszaukė inžinierius ir kalnakasius ir pradėjo darbą pereitą pavasarį. Iki sziol isz kasė suvirsz 1000 tonų kvarco, kureme randasi auksas jau tai mažūse szmotelūse, jau tai pailgose plytelėse. Szlyksztus darbas.

Nekokia Amanda Ely, turinti 37 metus amziaus ir gyvenanti mieste Painesville, O., nužudė vieną savo kudikį, kitą smarkei suzeidė, ir sav perpvovė kaklą. Gal but ir antrajį kudikį ant smert užmuszus plaktuku, jei ant jo rikmo ne but atbėgę kaimynai ir neiszgelbėję. Ji pati, kada pamatė atbėgant kaimynus, smarkei perpvovė peiliu kaklą ir parvirto ant žemės. Yra vienok viltis, kad ją ir suzeistajį kudikį bus galima iszgelbēt nū giltinės.

Jijė trys savaitės atgal buvo persiskyrus su savo vyru.

Nuskendo laivas
su auksu.

San Francisco, Cal. 11 Rug. Kapitonas laivo „Topeka“ kuris vakar pribuvo į Viktoriją, sako, kad laivas „Mexico“, kada laike didelės miglos plaukė iš miesto Sitki į Dixon, pataikė ant ūlų West Devil ir už poros adynų po to nuskendo gilumon 500 pėdų. Keliaiviai ir jurininkai išsigelbėjo. Didumą keliaivių grįžo iš Alaskos, veždami auksą, iszkastą tenai, kuris nuskendo dabar. Yra vienok viltis, kad auksą galima bus iszinti, nes giluma nedidžiausia, kur jis nuskendęs.

Kankino vienūlį,
kad pasakytų kur
pinigai.

John Kennedy, gyvenantis New Jersey, liko užpultas per kelis plėszikus ir turėjo pasakyt kur tur padėjęs pinigus. Jisai tur arti 60 metų amžiaus ir buvo zinota, kad tur daug pinigų. Pinigus tūs turėjo padėjęs bankoje, bet neperseinei atėmė iš tos ir paslėpė savo gyvenimo name. Pribuvo plėszikai isznūgino jį, pririso prie kresės ir pastatė į sukurtą gale stubos ugnį, kad pasakytų kur pinigai yra. John Kennedy negalėjo ilgai iszkęst ir pasakė, kad savo stuboje ir tokio ir tokio vieto tur padėjęs pinigus. Plėszikai nuėjo tenai ir, radę pinigus, prasiszalino. Kojos J. Kennedy taip smarkei apdegė, kad ant viso amžiaus liekasi pazeistū ir vaikszezioti negal.

Iszradimas Mikolo
Teslo.

Isz New Yorko pranesza, kad garsus elektrikos tyrejas, Mikolas Tesla apznaimino, kad sziomis dienomis pagerino savo iszradimą ir galima busę siųsti telegramus antsyk į visas vietas ant žemės, kur tiktai užsigeis. Pagal jo tvirtinimą yra tai svarbiausias jo iszradimas. Telegramai-gi bus siunczemi be dratų pagelbos, bet eis tiesiog žeme.

Isz lietuviszku dirva Amerikoje

Plymouth, Pa. Mes, žemiau pasiraszę, rokūtojai finansų knygų Plymouth'o lietuviszkos parapijos priversti esame padāt dėl visūmeniszko apsvarstimo per mus atlikto darbo, apie stovį mūsų parapijos finansų, pagal knygas įėjimo ir iszėjimo pinigų mus parapijoj'. Ir padūdām visas rokundas nū pradzios uždėjimo mus parapijos (1889 mete Lapkriczio mėnesije) iki szių 1897 metų pradzios. Priezas-tis, dėlei kurios szias rokundas padūdām, guli atsiliepime mus parapijos klebono, kun. A. Burbos, kokis patilpo N. 32 „Lietuvos“, kur sako, kad mes neteisingai iszrokavom tas knygas, ir da dyvijasi isz mus, buk mes ant tiek buvom paiki, kad neapvaginom jo nors ant kokios \$30,000. Mes nemisljom ir nemisljam Tamistos vaginti, bet kas pasirodo parapijos knjgose, mes negalim užslėpt, brangydami savo garbę daugiau negu keno kiszenių. Ir ką mes radom parapijos knjgose, tai ir ant parapijos mitingo, 14 d. Vasario szių metų, apreiszkėm priesz visus parapijonus. Pykti už tai ant mus nevertėtu nei Tamistai.

Nesuprantam dėl ko Tamista įmaiszėi prie knjgų rokūtojų Simą Pauksztį, į kurio buk vieta, kaipo nepraszytas sveczilas, įsilindęs Simas Alyta. Tiktai pamislyk, ar galėjo taip but. Juk knygas rokūt mes, žemiau pasiraszę, buvom iszrinkti ant parapijos mitingo, atsibuvusio 13 d. Grūdzio 1896 m. ir pabaigėm už poros dienų priesz mitingą, buvusį 14 d. Vasario 1897 m.; Simas Pauksztys laike saliuną Nanticoke nū 1 d. Balandzio 1896 m. ir į Plymouth'a atėjo pradzioje Balandzio szių, 1897 m.; tai gi jau jis jokių budu negalėjo but iszrinktas prie mus parapijos knjgų rokavimo.

Czion padūdām kopiją parapijos finansų knjgų ir mel-dzeme skaitytojų iszdūt savo nusprendimą, ar teisingai kun. A. Burba yra kaltinamas už prisisavinimą arti \$2000 parapijos pinigų, ar ne.

Skaitlius pagal knjgą inėjimo.

1889 metų.	
Lapkritis	\$760,95
Grūdis	504,25
Viso	\$1,265,20

1890 metų.	
Sausis	234,80
Vasaris	148,50
Kovas	191,50
Balandis	289,75
Geguzis	—
Birzelis	437,00
Liepos	336,80
Rugpjutis	738,12
5 d. Rugpjuczio paskolita pinigų isz Wyoming National Bank \$3,000,00	
Rugsėjis	523,25
Spalių	703,00
Lapkritis	514,95
Grūdis	823,17
Viso	\$7,940,84

1891 metų.	
Sausis	452,50
Vasaris	834,51
Kovas	657,55
Balandis	566,75
Geguzis	354,00
Birzelis	360,50
Liepos	444,00
Rugpjutis	745,25
Rugsėjis	447,50
Spalių	623,50
Lapkritis	635,46
Grūdis	663,82
Viso	\$6,786,24

1892 metų.	
Sausis	640,00
Vasaris	358,00
Kovas	659,50
Balandis	305,00
Geguzis	265,46
Birzelis	214,00
Liepos	127,60
Rugpjutis	268,50
Rugsėjis	213,50
Spalių	295,77
Lapkritis	271,00
Grūdis	220,50
Viso	\$3,838,83

1893 metų.	
Sausis	542,50
Vasaris	353,65
Kovas	423,75
Balandis	353,00
Geguzis	284,50

Birzelis	286,00
Liepos	347,25
Rugpjutis	284,00
Rugsėjis	249,00
Spalių	206,00
Lapkritis	277,50
Grūdis	458,50
Viso	\$4,065,65

1894 metų.	
Sausis	690,30
Vasaris	186,00
Kovas	215,50
Balandis	194,00
Geguzis	247,52
Birzelis	265,40
Liepos	428,74
Rugpjutis	193,70
Rugsėjis	298,07
Spalių	196,93
Lapkritis	269,55
Grūdis	350,18
Viso	\$3,535,84

1895 metų.	
Sausis	380,02
Vasaris	279,85
Kovas	478,98
Balandis	217,05
Geguzis	298,70
Birzelis	293,45
Liepos	217,35
Rugpjutis	225,17
Rugsėjis	224,00
Spalių	172,90
Lapkritis	272,58
Grūdis	495,29
Viso	\$3,554,79

1896 metų.	
Sausis	194,80
Vasaris	855,17
Kovas	362,60
Balandis	217,20
Geguzis	362,70
Birzelis	186,90
Liepos	317,40
Rugpjutis	152,05
Rugsėjis	138,50
Spalių	150,95
Lapkritis	331,45
Grūdis	354,23
Viso	\$3,023,45

Summa viso įėjimo.

1889 metų	\$1,265,20
1890 „	„7,940,84
1891 „	„6,786,24
1892 „	„3,838,83
1893 „	„4,065,65
1894 „	„3,535,84
1895 „	„3,554,79
1896 „	„3,023,45
iszviso	\$34,010,84

Skaitlius iszmokėjimo.	
1889 metų.	
Lapkritis	\$665,18
Grūdis	839,52
Viso	\$1004,65
1890 metų.	
Sausis	255,80
Vasaris	115,86
Kovas	141,88
Balandis	140,20
Gegužis	—
Birželis	637,60
Liepos	1,427,60
Rugpjūtis	1,621,60
Rugsėjis	812,60
Spalių	1,352,10
Lapkritis	517,85
Grūdis	1,911,70
Viso	\$8,434,29
1891 metų.	
Sausis	530,00
Vasaris	590,43
Kovas	240,10
Balandis	189,50
Gegužis	257,05
Birželis	340,35
Liepos	922,50
Rugpjūtis	176,75
Rugsėjis	894,10
Spalių	148,00
Lapkritis	1,606,25
Grūdis	145,65
Viso	\$6,040,68
1892 metų.	
Sausis	888,04
Vasaris	204,25
Kovas	105,00
Balandis	137,75
Gegužis	1,120,50
Birželis	105,00
Liepos	127,00
Rugpjūtis	187,00
Rugsėjis	105,00
Spalių	111,75
Lapkritis	144,69
Grūdis	400,00
Viso	\$3,635,98
1893 metų.	
Sausis	113,00
Vasaris	172,00
Kovas	134,95
Balandis	110,14
Gegužis	109,00
Birželis	344,50
Liepos	788,00
Rugpjūtis	105,00
Rugsėjis	522,50
Spalių	122,00
Lapkritis	283,50
Grūdis	115,00
Viso	\$2,919,59

*) Sij mėnesį yra atidūta bankai \$1,000 (vienas tukstantis) ir tas yra įrokūtas į szio mėnesio iszmokėjimą, t. y. szius 1,120,50.

1894 metų.	
Sausis	118,50
Vasaris	105,00
Kovas	152,50
Balandis	190,25
Gegužis	184,25
Birželis	106,50
Liepos	108,85
Rugpjūtis	105,00
Rugsėjis	141,60
Spalių	105,00
Lapkritis	105,50
**Grūdis	1,964,91
Viso	\$3,387,86
1895 metų.	
Sausis	105,00
Vasaris	153,90
Kovas	105,00
Balandis	163,99
Gegužis	130,35
***) 31 d. szio Gegužio atadūta į Wyoming National Bank	\$1,000,00
Birželis	135,30
Liepos	228,74
Rugpjūtis	305,00
Rugsėjis	105,00
Spalių	121,80
Lapkritis	1,012,25
Grūdis	459,43
Viso	\$4,025,76
1896 metų.	
Sausis	129,05
Vasaris	105,00
Kovas	155,85
Balandis	180,00
Gegužis	290,59
Birželis	105,00
Liepos	105,00
Rugpjūtis	328,77
Rugsėjis	215,00
Spalių	105,00
Lapkritis	174,31
Grūdis	819,18
Viso	\$2,212,75
Snmma viso iszmokėjimo.	
1889 metų	\$1,004,65
1890 "	8,434,29
1891 "	6,040,68
1892 "	3,635,98
1893 "	2,919,59
1894 "	3,387,86
1895 "	4,025,76
1896 "	2,212,75
iszviso	\$31,661,56

**) Sij mėnesį yra atidūta bankai \$1,000 (vienas tukstantis) ir tas yra įrokūtas į szio mėnesio iszmokėjimą, t. y. į szius \$1,964,91.

***) Szitas tukstantis nėra užrašytas knjgose, bet jis jau atidūtas ir paminėta czion banka iszdavė pa-liudijima, kad jai jau atidūta viskas.

Nū gegužio mėnesio 1896 m. tapo iszrinktas naujas kasierius. Pirmutinį mėnesį jis bet surinko tik tai 220,00, o likusius nū viso to mėnesio įplaukimo (\$362,70) t. y. \$142,70 priėmė da senasis kasierius, kun. A. Burba. Ant galo tų metų, parokavus visą įplaukimą ir iszėjimą, pasirodė, kad pas naujajį kasierių lieka \$350,28.

Surinkta iszviso \$34,010,84
Izmokėta \$31,661,56
Lieka \$2,349,28
Pas naują kasierių \$350,28
Lieka pas senąjį kasierių kun. A. Burbą \$1999,00

Jūzas Panksztyš
Stasys Bagdonas
Simas K. Alyta

— Philadelphia, Pa. 4 d. szio mėnesio ziemrytiniam krašte mieste (ant Richmond) dienoj' szv. Dominiko, parėję isz darbo vakara „Dominikai“ pauodo pakelt savo vardaves. Pasikvietė kitus savo draugus, apie asztūniese nuėjo ant tusz czijų lotų, ir, neszlami alų blekinėms, linksminesi sav užmirszdami nors ant trumpo dienos vargus, linkėjo „Dominikams“ ilgo pagyvenimo. Bet ant nelaimės, paibelis atneszė detektiva; tas nzklupeš lyg vanagas ant visztukų, pradėjo szaudyt j orą. Ant lermo subėgo daugiau policmanų, suaresztavojo lietuvius už „leuferystę“ ir nuvedė į cipe.

Davė apie tai žing „Gedemino Polit. Klubo“ prezidentui; tas nubėgo savo politikierių gelbet.

Bet policija nė klausyt apie tai nenorėjo. Sako, turės užsimokėt už nakvyne, ir korą už perzengimą miesto proų.

Rodos prasizeugimas czion ne koks didelis, bet svetimtaucziai turėdami progą kan da mus kaip ingaledami.

Ar ne butu geriaus, kad tūs

pinigus nors isz dalies apvers-tu ant apszvietos ir tautiszku reikalų, isz kurių patis ir visūmenė turėtų naudą.

Dabartiniam, tokiam sunkiam laike, Penna. Valstijoje uždejo naują jungą baudzevos ant ne ukėsz szios szalies, — mokėt po 3 centus ant dienos. Beveik visi Philadelph. liet. moka tūs 3-cenczius, ir visai nesirupina, kad tą jungą numest nū sprando. Ot, sako, kad reik, tai reik užmokėt.

Girtūklystė tai didziause skriaudikė ir naikytoje musų tautos, ir tolinzengybos.

Baisei skursta musų tuli tautiečiai tam bjauriam purvynė! Skursta medegiszskai, tautiszskai ir moraliszskai.

Losze jie tame dramas ir tragedijas.

Gyvena tuli žmonės menkiausiūse užkaboriūse, menkūse rumūse, apskretę, prarugę, neapvalyti, prisirukę, prispjaukę, alaus prisilieję; vienam kambaryje po szesziš arba daugiau guli, ir t. t. jie ant to viso ne paiso, bile tikt but už ką iszsigiart, bile tikt but viskas pigu, ir tai da mokėdamas gaspadinei dolerį už bordą iszsidera deszimtuką ant degtinės.

Tai koke apszvieta tarpe musų gyvūje!

Apie blaivystę, ir iszvedimą isz girtybės purvyno nėra kam rupjitis.

Ką gi padyvyt tokiems pras-tiems žmonelėms, kad jie gerę, sztai 5 d. Liepos ant lenkiszko pikniško nukuitė musų klebonas su geru pulku lietuvijų (nors ten ant lenkiszku pikni-ky visai nepritinka landziot, nes lenkai visai ant liet. nei-na) ir baczkutėms fundijo savo avelėms alų (gal taip Baltimo-res Concilium rodo). Užtai lenkai labai kuningėlį musų isz-gyrė, kad lenkams gerą biznij darė. Na ar ne proga blaivys-tės?...

Beje, ant praeito parap. mi-tingo geri parapijonai nutarė

pasamdyt dėl kuningėlio pui-
kų namą. Mat parapijos kle-
bonijos namas jau esąs per
prastas. Labiause ne tinka
senas namas tuliems lenkams,
kun. draugams. Apie moks-
lainę ir lietuviszką dudorių nė
kalbos nėra.

Mūzikas.

— *Ladd Ill. 13 d. Ruggju-
czio 1897 m.* Mielas išdūto
jau „Vienybės!“ — Draugys-
tė St. Jurgio atsiszauke į jus,
Mielas Išdūtojau „Vienybės“,
o taipogi į visus brolius lietu-
vius miesto Plymouth ir jų
draugystės, praszydama pagel-
bos. Atgal du metai strai-
kavom 4, 5, o kiti ir 6 mėne-
sius, szitūs du metus dirbo nei
sziaip nei taip, o szimet vėla
straikūjam; tai praszom nū-
szirdžiai jeigu Jusų but mylis-
ta gal atsirastu mielaszirdingi
žmonės, ir sukolektavotu nors
kelis dorelius, o taipogi ir
draugystės turtingesnės gal
isztesetu prisiųst nors po kele-
tą dolerių dėl mus, nes atsi-
randa pas mus labai daug
vargstanczių žmonių, kurie
ne tur jau isz ko maistą daryt,
o nog svetimtauczių mes ne
galim laukt jokios pagelbos,
ba patš gerai suprantat, kad
mus brolius visi už nieką pa-
laiko. Tai-gi mes privalom
szelpt vieni kitus, o jeigu ka-
da atsirastu kokia nelaimė ju-
sų mieste, tai mes szelpsime
Jus kiek galėdami. Ir jeigu
sukolektavosite ir gelbėsite
mus, tūi meldžiam pinigūs
siųst ant lietuvių, o ne ant visų
mainierių vardo, nes per buvu-
sį straiką Pensylvanijos Valst.
du metai atgal, mainieriai szel-
pė mainierius Ill. Valst., o lie-
tuviai tų pinigų nei akimi ma-
tė, nei ausimi girdėjo kur jie
dingo. Pinigūs meldžiam pri-
siųst ant vardo prezidento mus
draugystės, Antano Bendo-
riaus *Ladd Ill. Bx 116*, o
priesz iszsiuntimą pinigų atra-
szykit gromatą pas sekretorių
mus dr. Motiejų Antaniną.

Velidami Jums viso gero, pa-
siliekam tikri broliai ir vargo
draugai.

Komitetas draugystės.

Waterbury Conn. No 30
„Vienybės“ užtėmijau straips-
nį, kuriame raszėjas apjūdina
J. Szliuzinską, pardavėją Szv.
Kazimiero draugystės krautu-
vėje. Ar-gi Szliuzinskas dėl
to atsisakė nū darbo, kad no-
rėjo rinkti kitą gaspadorių?
O ne; jis tik atsisakė dėlto,
kad į vietą dabartinio persta-
tė nesuprantantį biznio, nemo-
kantį apsieiti su kostomeriais
ir nesuprantantį angliszkos
kalbos. Draugystė nenorėjo
iszrinkti kitą gaspadorių, tik-
tai dvi ar trys ypatos, turėda-
mos kokį asabiszką piktumą
ant dabartinio gaspadoriaus
kėlė ant susirinkimo armyderį
ir norėjo, kad kitas but aprink-
tu gaspadorium, bet draugys-
tė neapsiėmė aprinkti tokį.

Waterburietis bereikalo ra-
szė, kad J. S. apgavęs krautu-
vę, dūdamas už pusdykai kos-
tomeriams. Prieszingai, J. S.
yra teisingas žmogus, kuris ir
pas svetimtauczius užsipelnė
gerą vardą; už tad ir dabar
yra pagūdotas nū draugystės
ir mylimas nū kostomerių.
Toliau raszai, jog daugiau pel-
no ne esti ent mėnesio, kaip
\$20,00. Neteisybė; per metus
turėjom apie \$1,500. P. W.
da sako, kad uždėjus iszsyk
krautu-
vę, pardavėjum buvo J.
P., o kad nemokėjo pigei par-
dūt — liko pavarytas, neva už
vagystą. J. P. nėra pavary-
tas už vagystą ir ne buvo pir-
mas pardavėjas, nes pradėjo
pirmutinei J. B. ir J. S., o J.
P. tapo atstatytas dėlto kad
nenorėjo sugražyt \$10,00 ku-
riūs buvo gavęs nū dūnkepio,
kurį J. P. pagavo pieną va-
gent isz lietuviszkos krautu-
vės ir t. t.

Ant galo Waterburietis nu-
rodo savo straipsnyje, kad
draugystei nerupi prasibago-
tėjimas, o jeigu rupėtu tas tai

galėtu neužilgio turėt savo salę
ir skaitinyozę ir da paskirti
ant mus tautiszkių reikalų
kiek. Cze pasakau P. Water-
burieciui, kad draugystė Szv.
Kazimiero ne uždėjo krautu-
vę dėlto, kad biednus darbinjkus
skriausti, bet prieszingai kad
jiem padėti ir tavorą pigiau
kaip kitur pardūti, o ir gė-
resnį.

Perpraszau „Vienybės“ skai-
tytojų, kad teiktusi man at-
šestie, kad užėmiai nekam ti-
kusiom naujienom.

Teisybę mylintis, draugys-
tės Szv. Kazimiero Prezidentas
Jūzas Jankauckas.

Paskutines dienos

Kasciuszkos

Birzelio 18 d. 1815 m. Na-
poleonas, liko kirstas paskuti-
niu myrio smogiu ties Water-
loo. Ir Kasciuszka turėjo sa-
vo Waterloo Viedniuje. Abu-
du pilningai užbaigė mierą sa-
vo darbų. Kaip-gi, vienok,
didį skirtumą matome pasku-
tinėse dienose jiedviejų gyve-
nimo!

„Dievas karės“, tikras szė-
tonas puikybės, perleido sep-
tynis metus sunkiam kankini-
me dvasios, prikaltas prie sa-
los ant vidurio oceano, vylin-
gai teisindamas savo mierius
ir darbus savo užraszūse.

Kasciuszka, mylėtojas ir pri-
pažintojas valnybės ir gerovės
žmonijos, iszkeliavo į krasztą
didžiausios tūmet liūsybės, į
nediktą miestelį (arti 40,000
gyventojų) ir czion prastam
namelyje apsigyvenęs atrado
sąjausmias sav szirdis ir pagū-
donę nū visų.

Priesz dieną 19 birzelio 1815
m. kada pasibaigt turėjo lai-
kas iszdūto jam praszporto per
rosiszką ambasadorių, Augus-
tą gr. Stackelbergą Viedniuje
(dėl pervazavimo į Szveicariją
per Bavariją „su sekretorium
ir vienu tarnu“), jisai raszė
pas Kaharpe'a, kad tasai kreip-
tusi prie valdzios szveicarisz-

kos, kad iszgauti pavelijimą
ant visados jam apsigyventi
tame kraszte; prie to jisai ra-
szė jam: „Myliu labai jusų
krasztą ir gyventojus; be abe-
jo pavelyta mą bus nusipirkti,
jeigu panorėsiu, mažą namelį
su margu žemės prie jo ir gy-
venti ramei, neatlankomas, po
globa gūdūt. pono, kuriam
tauta sudeda pagūdą už liūsy-
bę ir laimę savo“.

Zuryche de Krudener, pa-
siuntinys rosiszkas Szveicarijo,
iszdavė jam naują praszportą,
kuris leido jam valnai kelianti
po visus kantonus. Kasciusz-
ka atlankė daugelį vietų, gar-
sių savo apielinkių gražumu
ar istoriszkais atminimais; be-
je: kalnus Pilatus, Rigi, lauką
muszos ties Morgasten; paga-
liaus atvaziavo į Solurą (So-
leure, Solothurn). Vietinė
valdze ne tikt negynė jam
czion pasilikti, bet norėjo patik-
ti jį su iszkilme, nū ko Kas-
ciuszka prasilenkė savo pa-
prastu prastumu. Ne pirko
sav namo „su margu žemės“,
bet apsigyveno pas Pranciszkių
Ksaverą Zeltnerį, seniau bu-
vusį vaitą arba prefektą, arba
urėdinįką randavą ir kantono
Soluro (Altvogt, alt-Landvogt
und Regierungsstatthalter, an-
cien prefect), užsiganėdįdamas
tiktai vienu kambariu.

Apsigyveno czionai už poros
metų priesz myrį, tai-gi apie
spalinį 1815 m. Kasciuszka su-
tiko szeimynoje Zeltnerų gerą
prieziurą, meilumą kasdieni-
niūse apsiėjimūse ir augszta
pagūdą, net religiszką dėl sa-
vo ypatos. Dėl pragyvenimo
ne daug reikalavo. Isz ryto
patsai sav virdavo kavą, pie-
tus valgydavo sykiu su visa
szeimyna, vakafe sėsdavo sy-
kiu su pacziu Zeltneriu, dak-
taru Schuereru ir gūdojamu
per visus gyventojus miesto,
pulkauniku Grimmu loszti isz
kortu. Dėl padrutinimo svei-
katos/prisakyta buvo jam nū
daktaro prasivazinēt, todėl nu-
sipirko arklį ir vezimelį. Kaip

kada ir raitas jodinėdavo, bet labai retai, nes skaudėjimas kojoj' neleido.

Rokundos kriaučiaus rodo, kad dūdavo taisyt drapanas; — naujas drapanas davė siut ne dėl savęs, bet dėl ko kito, beje dėl mylimos sav 12 metų mergaitės Emilijos Zeltnerių, kuriai nudalino lekcijas istorijos, matematikos ir žymėsenos adynose apypietės.

Neisztekliaus nepažino, o geradėjingumas jo buvo nepalygintinas. Priesz duris namo, kur jisai gyveno, kasdiens stovėjo po keletą elgėtų ir kožnas isz tų gaudavo po porą „rap“ (centimų). Jeigu kada iszvažiūdavo kur, atsirasdavo visad isz tarpo tų toki „strategikai“, kurie, atlaikę savo, užbėgdavo jam kelę už miesto, kad apturėti kitą sykį; Kasciuszka pažinojo jūs, grumojo pirsztu — ir davė antru syk. Vazinėdavo po aplinkinius kaimus ir įeidavo į namus kaimiečių, jieszkodamas vargdienų; o prie neužderėjimo 1817 m. sugrįžo sykį namo labai nusiminęs kad neiszteko pinigų ir rakas gavimo palukių dar neprisiartino, — pasiskolijo tada ir iszdalijo neturčiam. Arklys jo taip buvo pripratęs prie to, kad patsai sustodavo pamatęs vargdienį einant ir laukdavo pakol važiuotojas pratties ranką, po kam vėl žengdavo ne ragitas.

Viskas tas dūda aiszkų paveikslą „laimingo žmogaus“, ką galima patėmyt pasikalbėjimūse ir korespondencijose su Jeffersonu, pas kurį raszė budamas Solure, pasidalydamas nuliudimais savo; isz tų korespondencijų matoma taip gi kaip jis rupinosi padėjimu vargdienų, kad ne sykį patsai sav atsakė butinam reikale ir szelpė neturtėli.

Neužmirszo taip gi apie pavargėlius ir savo gimtinės kraszte ir tas jo vienūliszkam gyvenime neiszėjo isz mislies ir tartum akise stovėjo. Ant

perskaitytų laiszkų prancuziszkų ranka jo mechaniszkai raszė nekuriūs žodžius, koki jam tada užėjo ant mislies ir vis tai kad neužmirszt apie reikalaujanczius pagalbos. Sykj, po perskaitymo vieno laiszko, stoji priesz jo akis paveikslas vargdienio lietuviszko vaiko, kurį tankei tikosi matyt laike, kada gyveno Siechnovicūse. Ir vėl su didžiu szirdies suspaudimu tas atminimas stoji priesz jį. Paszaukė tad notariuszą Amietą 2 d. balandžio 1817 m. ir prie liudinų surasze aktą, dūdantį visiem ukiniukam Siechnovicūse liūsybę ypatiszką sykiu tiesą valdymo žemes ant kurios buvo apsigyvenę, prisakydamas Katarinai Estkovai, naszlei po seserėno jo, ir jos vaikam kad jie valdytu nū tol tiktai patį dvarą su visa gėrybe, iszskirent ukiniukų žemes ir visą jų turtą, kokis iki tol prigulėjo prie dvaro.

Rupestis apie apszvietimą tamsūlių žmonių buvo reikalu, apie kurį nei ant valandos neužmirszdavo ir vis tūm užsiimdavo. Apart daugelio per jį atlankytų mokslainių reikia paminėt atsilankymą jo paskutinėse dienose jo kelionių po Szveicariją į Iverdun, kurieme Pestalozzi apreiszė savo pedagogiszką supratimą. Kasciuszka perleido dvi dienas, 27 ir 28 gegužio 1817 m., tarp mokslo jaunūmenės dziaugėsi daugel suvienijimu mokslainės parėdko su szeimyniszku ir iszlavinimo fiziszko su protiszku. Iszreiszkė direktoriui gilų troszkimą, kad tokios mokslainės prasiplatjtu ir Lenkijo. Apart rato draugijos, ką jau virszui minavojau, turėjo dar keletą draugių ir mylimų, beje: kuningaiksztienę Jablonovskienę su sunum Antanu, grovienę Potocką ir Juilie'a, savo biograpą. Szitasai sako, kad laimingiausias dienas visam savo gyvenime pergyveno draugystėje Kas-

ciuszkos.

Pamokinimai, kokius jis dūdavo, neužgeso ant ilgo. Tai gana gerai liudije atminimai po jo likę.

Szalyp szijų atminimų paminėti reike nūgumą dėkingumo kokis apsireiszė isz szalies lenkų. Sudeginimas korespondencijos lenkiszkos apie kitus tū kart ezion gyvenisius isz Lenkijos ar Lietuvos, pavogė paskutines žinias apie tai; isz atskirių paminėjimų gauname patirti tiktai tiek, kad tai ten, tai kitur gyventa atsitolinusių isz savo tėvainės szalimis miesto Soluro. Kurczios zinios, nepatikrinanczios pilnai teisingumo, daeina, kad Lubomirskienė isz Sosnovskių atsilankė kada ezion; gr. St. Zamoiskis (ordinatas?) laiszke prancuziszkai raszytame 14 d. gegužio 1817 m. dėkavoje už globą kokią apturėjo nū Kasciuszkos sirgdamas. Kuningaiksztienę Jablonovskienę su sunum ir gr. Potocka atsilankė kaip kada, gal but tiktai kaipo keliauninkės. Jūzas Sierakovskis, kuris paskiau gyrėsi titulu „prieteliaus“, ne yra taip gi žinoma ar ilgai gyveno ezion ar tikt kaipo turistas, nes paminėjimūse yra palikta, kad gyveno Prancuzijo ir Anglijo, o m. 1817 Varszavo. Isz vaikų Onos Estkovos du sunus negyveno, vyriausias Stanislovas, kuriam Kasciuszka davė patėmijimus kad savo vaikus augjtu republikoniszko dvasio; liko bevaikiu ir negalėjo to iszpildyt.

Ilgiausia, nes keletą mėnesių, gyveno 1816 m. Solure Paszkauckas, seniau buvęs apicieras legionų, vėliau generolas Kunjgaiksztystės Varszaviszkos. Istorija ne padūda jokio žymesnio jo darbo kariszko, o paraszyta per jį knygėlė parodo mieringą gabumą protiszką. Bet turėjo gerą szirdį ir gilesnį, negu kitas kas prisiriszimą prie Kasciuszkos, o tai įgijo turbut tūm, kad at-

sisakė nū savo tarnystos sausyje 1816 m. priesz norui Ozartoriskio.

Jeigu prie szijų žinomų prisikaitytume du, tris, arba dvidešimtis ir trisdeszimtis nežinomų mums vizitų kurio nebuk isz tėvynainių pas Kasciuszką per du metu gyvenimo jo Solure, tai vis dar ne galima sakyti, kad jis nebuvo apleistas per savo gentainius, kuriem, kaipo Augsztas Vadas, tiek tarnystos yra padėjęs. Tasai Eneaszas, iszneszęs paladilum tautiszką ant sveczios žemes, ne gal pripildyt ne tiktai laivo, bet ir vieno lūto tarnais ir draugais savo. Atjautė tai su skaudėjimu szirdyje. Vienok isz burnos jo neiszėjo nei vienas žodis pakaltinimo savo gentainių, bet apkaltinimu tūm buvo anos aszaros, kurios iszsiliejo isz jo akių garsioje savo puikiu paveikslu tyroje St. Verena, ant augsztumos vieno isz kalnų Juraiskų, kada Prancuzas Jullien deklemavojo elegie Arnault'o apie lapelį nutrauktą nū aržūlo per vėtrą.

Mislije jo nesykį stoji paveikslas jo laimingo draugo, mažiau užsitarnavusio darbais o geriau per likimą apmokamu, Jeffersono ir ne sykį atsiskakė atlankyti jį, kad „pamokjti“ draugus ir „pažystamus savo“. Kur jie buvo? Delko patys dėl tokio pamokinimo ne atėjo pas jį? Anie urėdinikai, generolai, senatoriai, pasiuntiniai seime, ministrai naujos „Karalystės Lenkijos“? Ar gi galėjo niekjti nūmones ir pažiuras vyro, kuris parodė padyvytiną sylą ir szviesumą iszminties laike imtynių su potentotais, apsiszarvojusiais visoku ginklu? Ar gi nereikalavo suprasti isz pamato, dėl ko tasai tykus vyras pavadino savę „vienatiniu teisingu Lenku Europo“, o isz tiesų: ant viso svieta?

Nereikalavo, ne jautė to.

Tūmtarpu „vienatinis teisingas Lenkas“ isz kraujo bajoro

lietuviszko, Kasciuszko Fedorovicziaus, vienatinis nū dviejų szimčių metų, sveikų, o teisingiau iszgydytų smegenų, gulė ant patalo myrio spalnio 1 d. 1817 mete. Medicina tūmlaikinė pavadino jo ligą epidemiszka karsztlige nervų. Daktaras Schuerer isz sykio patėmijo artymą pabaigą. Ti kime, kad gaspadoriai, pas kuriūs jis gyveno, paskutinį rupestingumą paszventė dėl jo, nes matė savo svetyje „augščiausia, garbingiausia žmogų tame szimtmetyje“. Patvirtinimu atsidėkavojimo paciento yra jo (antras) testamentas, parasztytas d. 10 spalnio..

Ne buvo nei vieno isz Lenkų tada prie jo; net nei Paszkaucko. O ką gi matome prie Napoleono? — ant ūlos szv. Elenos keturi Prancuzai draugavo iki grabo jo, nors jis buvo paniekėtas per visą Europą! Kasciuszka neturėjo prie savęs net gydytojus, kaip Bertrand, nei historyografų, atminimo raszytojų, kaip Las Cases, Gourmand, Montholon? Abudu juk lygei buvo pergaleti ginklu neprieteliaus. Bet Napoleonui iszmėtinėta buvo už kraują milijonų karėvių, bemiellariszdystės iszsiųstų ant lauko muszos; Kasciuszka kaip kariautojas isz prigimties galėjo drąsiai tarti žodžius Perrykleso, kad už jo darbus niekas niekur gailėsčio rubų nenesziojo. Kas link savo tautos niekūm neprasikalto, už atimtą nū jų vargingą materialiszka ir sergantį dvasiszka turtą atsimokėjo darbais, opomis, skaudėjimais viso amžiaus; paskirtą sav sakramentą dabojų, sergėjo nū panaikinimo ir subjaurinimo ant garbės, drąsa, teisingumu ir iszminčia, ant kokios ne buvo jam panaszaus isz jo szejmynos; tai-gi negalėjo užsitarnaut ant paniekos, užmarszties

Turėjo szviesę iszmintį, nors karsztis ir silpnėjimas pulso rodė paskutinę valandą jo die-

ny. Liepė į grabą idėt jo kardą, o atminimą nū Sobieskio sugražīt Tautai. Apie Tėvynę minėjo — visad su gile meile, garsino ateitę Lenkijos, ko svetimi klausytojai paant-rīt negalėjo ir nereikalavo. Pagaliaus 15 spalnio apie 10 valandą vakarė nustojo žado; paziūrėjo su saldze meile ant lupų ant stovinczios gale kojų Emilijos Zeltnerovskiūtės, padavė vieną ranką Zeltnerui o kitą Zeltnerienei vienatiniem savo draugam paskutinėje valando paspaudė, parpūlė ant paduszkų ir — mirė.

Taip tai užbaigė paskutines dienas vienas isz garsiausių mus tėvynainių, sudėjęs tiek tarnystės ir už tai apleistas nū tų paczių, kuriems tarnavo. Toks tai atsidėkavojimas Lietuvos ir Lenkijos didžiunų!

Eiles

Pranciszkaus Sekupasakos.

I.

Yra szalis kur upės teka
Linksmi tarp girių uženczių
Ir meilei tarp savės szneka
Prie giesminjų veversių.
Ten prakaitas aplieja žmones
Prie vasaros darbų sunkių
Ir prastas aprėdals marszkonis
Apdenge sanarius visų.
Bent tavę meilei pavaiszina,
Kaip tik nueisi į sveczius, —
Ten tavę myli valgydina
Kiek daleidze iszteklius.

Ir grakszczios tos szalies merginos

Ten zydi vis kūnopiukiau...
Szalis ta Lietuva vadinas —
Bet asz neilgai ten buvau...
Atsimenu, kada į gūlį
Saulutę praszo vakarai
Ir gieda lietuviai vargūliai,
Nes pabaigti dienos darbai...
Kaip tasykmergos veidą skaistų
Prie rutų lenke kvepenzių,
Dainūdamos jas meilei laisto,
Lelijų skinas zydinczių.
Atsimenu, kaip vakars sziltas
Po vasaros kaitrios dienos
Ir oras ramumu iszpyltas
Nenoroms trauke prie dajnos,

Kaip tasykvarpassunkeigaudze
Ir užgirdėt toli, toli... .

Seniai jau paukszczei medžiūs
snaudze,

Bet pats užmigti negali... .

Kaip vandens upės mislys teka,

Idėjos reiszkesi galvoj,

Gamta su tavim rodos szneka... .

„Gražu, gražu mus Lietuvoj“..

O tėviszke! kaip mielas krasztas

Kurio taip netekau umai, — —

To neiszreiks nē viens rasztas

Tą pasakys vieni jausmai... .

II.

Jau pajiegos mažinas, vystu

kaip lapas;

Jau protas leinesnis, szaltesnė

szirdis,

Ir greitai slogys manę amzinas

kapas

Ir plaus manę užmarszos grei-

tai vilnis.

Bet geiszciau žinoti labai asz

szirdingai

Ar bus nors toliau tau, tėvyne,

geriau,

Kada, o brangiause! tu busi

laiminga?

Kadą gi kvėpūti galėsi leng-

viau?

Kada-gi ant tavo iszartos kru-

tinės

Liūsybės dainelę vaikai už-

giedos?

O boczių žilųjų vargus atsiminę

Szirdyj' atsidus ir kaip reik

pagūdos.

III.

„Kaip tėvynė mūsų kencze,

Kaip mus prieszai ją slogina... .

O Lietuviai sav tik szvence

Ir ją ginti neketina.

Sziadien sztai ant apszvietimo

Reik sudėti po penkinę,

O paskui ant susejimo

Da pridėsim po rublinę“.

Taip kalbėjo sav trys vyrai

Karczemelej' už stalelio

Ir vis dorus ne pagyrai

Tik prielankus prie stiklelio.

Vienas tarė: „asz padėciau

Tū kaip matot ir szimtinę,

Kad tik rublių daug turėciau..

Szinkoriene! dūk degtinės!

Iszsigersime brolialiai

Už tėvynę mūsų mielą;

Lai gyvūja mus žemelė,—

Iszsigersime po czielą“.

Antras da pridėjo: „žmonės
Jau supranta, kaip pats sako,
Isz ko laukt jie tur malonės... .

Szinkoriene! dūk konjako!

Mes jų broliai tik privalom

Jūs iszgelbėt isz tamsybės

Ir parodytie prie galo

Kelę amžio ir teisybės“.

Treczes sako: „ką tai reiszke!

Kiek padarėme jau gero

Mus mielai tėvynei. Peiszke!

Dūk mums gero da bravaro.

Sziadien dėsime po penkinę

Lai tamsūliai apszviecze.

Kitas sako: ir szimtinę

Dūciau kad tiktai turėcze“.

Taip trys vyrai įsigėrę

Apie brolius sznekuczevo

Ir duris vis prasivėrę

Da konjako reikalavo.

Rengdamies namon sznekėjo

Dėt kad reike po penkinę,

Bet jau žydui dūt reikėjo

Jiems visiems po deszimtinę.

Pinijų kiek tik turėjo

Tai visais ir užmokėjo,

Taip kad jau pas jūs neliko

Nė pas vieną nē skatiko.

IV.

Grazi naktis.

Mėnesiena.

O ji nuleidusi akis

Į sodą eina sav viena.

Nėra nėjokio vėjo;

Laksztingalas giedoti

Katik, katik pradėjo,

Ir aržūlas szakotas

Nū mėnesio ją gina,

Ir obelys kuprotos

Nelaimėj' ją ramina.

Szilta naktis

Grazi naktis

Visus prie laimės trauke,

Tik ji nuleidusi akis

Drebėdama bernelio lauke.

Jos szirdį jautrę gele,

Nėr atvangos nē dvasiai,

Bet žino meilės kelę

Ir mielo lauke drąsiai.

Jau vyturiai cziurkszlėna,

Jau žmonės kilti mena,

Auszra prie darbo szauke

O ji da mielo lauke.

Szilta naktis

Grazi naktis

Dienos kūnogražiausios lauke

O ji nuleidusi akis

Nū veido aszaras tik brauke.

V.

Eglės šimtmetės šakotos
 Priėjims prie jus baisus,
 Kam prie jusų kojų sotus
 Vilkas silsisi nūžmus?
 Kam-gi girios jus galingos
 Savo prieglobstoj' ramioj'
 Žvėris laikote baisingus,
 Kam-gi naktyje dienoj'
 Kožną žmogų jus bauginat
 Girios einanti keliu,
 Kam mus gyvulius naikinat
 Beszerent gaujas žvėrių?
 O tie žmonės jus geriejie
 Kūm už žvėris geresni?
 Ar nepats vilkai piktiejie
 Dėlei tų ką mažesni?
 Maisto sav susijieszkoję
 Žvėrys nemedžios daugiau,
 Žmonės gi didžturzeis stoje
 Lobti nor daugiau, labiau.
 Rodos kitas turtų turi,
 Vaisių jau netur kur kraut,
 Bet isz svetimo vis žiuri,
 Da nors kąsi nor isztraukt.
 Kam-gi tokius laiko žemė?
 Kam taupina giltinė
 Tūs, kurie rieszkuczioms seme
 Laime tų kurių daugmė?
 (da bus)

Isz praeites.

2000 m. — 1887 m.

—per—

Edvarda Belamy

Lietuviškai iszguldė Sunus K.

(Tąsa.)

Asz jo visai nepažinojau. Pasikėles pasirėmiau ant alkunės ir apsidairiau. Kambaris buvo tuszczias. Niekados asz ne buvau buvęs czion iki szio. Paziurėjau ant savo draugo. Jisai nusijūkė.

— Kaip jautiesi Tamista?... — užklausė.

— Kur asz esu?... — isztariau.

— Mano namūse.... — atsakė mą.

— Kokiu budu czion atsiradau?... —

— Pasznekėsim apie tai, kada Tamista pasitaisysi. Dabar-gi meldžiu nesirupint nie-

kūmi. Esi Tamista rankose gerų draugų... Kaip jautiesi?... —

— Kasžin, lyg galva svaigsta.... — atsakiau — bet misliju, kad sveikas.... Meldžiu ne slėpti, kokiu budu naudojūsi isz Tamistos patarnavimo?... Kas pasidarė su manimi?... Kokiu keliu aszczion atsiradau?... Juk savo locnam name rodos atsiguliau....

— Bus laikas ant paaiszkimimo... — linksmiai jūkdama, atsakė mano gaspadorius. — Geriau neužiimti užganauczia kalba, pakol Tamista nepasitaisysi.... Buk ant tiek prilankus, iszgerk truputėlį szios miksturos, tas Tamistai palengvys.... Esu gyditojum....

Paėmiau atklėnyczią į rankas ir atsisėdau, nors labai sunku buvo tai padaryt, kadangi galva rodėsi per daug sunki.

— Sziaip ar taip, bet noriu butinai žinoti, kur asz esu ir ką Tamista darei su manimi?... — užklausiau.

— Malonus Tamista.... — atsakė draugas — dėl Dievo meilės meldžiu nesirupinti tūm.... Labai geiszcziau, kad Tamista taip greit ne norėtum apie tai vis patirti... Bet jei Tamista butinai to geidi, pasistengsiu kiek paaiszkjt tai vis, su iszlyga vienok, kad Tamista iszgersi pirmiau szio skystimo, kuris pastiprįs Tamistos sylas....

Iszgėriau tai, ką relkalavo. Tada jis pradėjo.

— Ne taip tai lengva, kaip Tamistai iszrodyti gal, apsa kyti viską, kokiu budu Tamista atsiradai sziczion. Apie tai Tamista gali tiek mą papasakot, kaip ir asz Tamistai. Szioje valandoje likai Tamista pabudintas isz gilaus miego, teisingiau letargo.... Tiek galiau Tamistai pasakyt... Tamista sakais buvęs savo locnam name, kada atsigulei....

Ar leistina užklaust, kada tai buvo?... —

— Kada tai buvo?... atsakiau — kada?... Tai ne kada kaip vakar vakare arti deszimtos. Liepiau savo tarnui Sawyerui, kad pabudintu mane ant 9-tos iszryto. Kur Sawyeras yra?... —

— Ant to negaliu dūt atsakimo.... — atsakė mano draugas, žiurėdamas į mane su nusistebėjimu. — Žinau tiek tik, kad jo dabar sziczion nėra ir visa žine apie jį gal but užbaigta.... O dabar gal norėsi Tamista arcziau aprėžti laiką, kada Tamista užmigai... Koke diena tada buvo?... —

— Kaip-gi, juk pereitą vakarą, kaip pirmaj jau sakiau, gal ne tiesa?... Ar gi galimas daiktas, kad bucziau visą parą permiegojęs?... po teisybei ir jaučiušai, kad ilgai miegota. Buvo tai szventė tautiszka, kada atsiguliau....

— Tautiszka szventė?... — Taip yr', panedėlyje, 30-to....

— Persipraszau, kokio mėnesio 30-tą?... —

— Žinoma, kad bėganczio... Juk jau tikt negalimas daiktas, kad bucziau miegojęs iki birzelio....

— Dabar jau rugsėjis....

— Et, ką Tamista tauziji?... Ar gi bucziau taip ilgai miegojęs?... Visogalis Dieve, tai ne galimas daiktas....

— Patikėsi.... — atsakė draugas. — Tamista sakaisi, kad 30-tą geguzio?... —

— Tai-gi taip....

— Kokio meto?... —

Ant szio paziurėjau ant jo su tokiu nepasitikėjimu, kad net žado ant valandos nustojau.

— Kokio meto?... — atsiliepiau už valandos silpnu balsu.

— Taip, taip.... Kokio?... — meldžiu... Kada ant szio klausimo gausiu atsakimą, tada asz pasakysiu Tamistai,

kaip ilgai miegojai....

— Mete 1887... — atsakiau.

Mano draugas ir vėl liepė iszgerkti kiek padūto skystimo ir paėmė už rankos.

— Malonus drauge.... — isztarė už valandos. — Užsilaikymas Tamistos rodo, kad esi ejęs į augsztesnius mokslus, kas, gana gerai žinau, tūse laikūse buvo ne taip lengviai pasiekema, kaip dabar. Tamistai ne sykj misliju atėjo ant mislių, kad apie nieką ant szio svieto negalima sakyt, kad yra tai stebėtinas dalykas, atsitikimas... Priezastys yvairių apsirikimų yra visad tos paczios ir visad vienokės pasekmes turi... Kad Tamista nusistebėsi, ką pasakysiu, galima to isz kalno laukti; bet turiu viltį, kad nedūsi, kad ta žine daug surupintu Tamistą ir sujudintu visą organizmą... Iszrodai Tamista ant jaunikaczio, turincziō nedangiau per 30 metų, ir stovis sveikatos Tamistos panaszus į stovį žmogaus, kuris pabudo po ne mier ilgo miego, o vienok sziadien turim 10-ta rugsėjo 2000 m. ir miegojei Tamista lygei szimtą tryliką metų tris mėnesius ir 11 dienų...

Jausdamas, kad lyg penzcia esu smogtas, iszgėriau, ant praszimo draugo, kruželį kokio tai bulijono, pokam pasijutau snaudžęs ir vėl drucziai užmigau.

Kada pasibudau, dienos szviesa apszvietė kambarį, kuris priesz tai buvo kokia tai ne dienine szviesa apszviestas. Mano gaspadorius sėdėjo szale manęs. Buvo į kitą szoną nusikreipęs, kada akis atmerkiau; galėjau gerai jį žiurėt, pakol patėmijo, kad jau pabudau. Galva buvo visai lengva ir jokio kvaitulio nejaucziau. Žine, kad miegojau 113 metų ir ką dėlei galvos kvaitulio priėmiau be jokio pasiprieszinimo stojo mano mislije tikt dėl to, kad atmesti tai

kaipo kvailą iszmislą apgavys tės.

Be abejo, turėjo vis gi kas nor atsitikti, kadangi vėl pabudau tame mą nepažystamam kambaryje, draugystėje svetimo mą žmogaus; mislije sukosi visoki klausimai, kad tą priežastį iszriszti.

Gal esu auka kokios konspiracijos?... Ant to užnešė, be abejo; o vienok, jeigu virszutinė iszveizda žmogaus turi ką bendrą su jo duszia, tai veidas szio žmogaus rodė tiek meilumo ir iszminties, kad sunku ir mislį į galvą įleist, kad tasai žmogus but linkęs ant kokio szelmiszskumo ar darymo kam ekriaudos.

Nugi pūlė mą ant mislies, kad gal draugai mano, norėdami pasijūkt isz manęs, padarė tokią baiką, kad pertikrėti manę apie paojingumą mano nenaturaliszko miego. Bet sziokis iszvedimas sutiko daugel kliuczių; Sawyeras niekados tai nedaleistų, o priegtam neturėjau isz tarpo mano draugų nei vieno greito ant tokių baikų; vienok mislis, kad esu auka jųko, buvo, buk kaip buk, vienintelei galima.

Tikėdamasi pamatyt kurį nebuk isz pažystamų, užsislėpusį ar už kresės ar už firankų, pervedžiau per visą kambarį akimis. Kada akys mano ir vėl pūlė ant mano draugo, jisai žiurėjo ant manęs.

— Smagei Tamista permiegojai szitą 12 adynų.... — isztarė susyk. — Matau, kad tas Tamistai ant sveikatos iszėjo.... Dabar visai gerai isz rodai.... Veidas aiszkus ir akys linksmi žiba... Kaip

pats jautiesi?...

— Niekad sveikesniu nesijauciau.... — atsakiau, sėsdamas lovoje.

— Neužmirszai da, misliju, apie pirmutinį savo pabudimą.... — trankė jisai toliau — ir apie nusistebejimą, kada pasakiau, kaip ilgai miegojai?...

— Sakei, mą rodos, kad miegojau szimtą tryliką metų....

— Taip....

— Tikėk Tamista, kad panaszi baika yra visai ne dėl įtikėjimo....

— Paprastas dalykas, sutinku su tūm... — atsakė — bet, jeigu prie to viso yra atsakančios iszlygos, tai tas, ką žinome szia dien apie letargą, ne leidže palaikyt panaszą atsitikimą už negalimą... Jeigu letargas yra pilnoje savo syloje, kaip tai buvo atsitikime su Tamista, visa veikmė gyvatos pilnai perstoje dirbus, ir kraujas ant laiko apmirszta. Sunku pabrėžti ribą iki kurios letargas gal trauktis, jeigu tik tai iszvirszinės iszlygos sergi kuną nū fiziszko sunykimo. Letargas Tamistos traukėsi, kas tiesa, ilgiau, negu tie, apie kuriūs turėjom iki sziol pozitiviskas žines, bet nematau priezasties, dėlėi kurios, jeigu mes ne butume Tamistą atradę ir jeigu miegas Tamistos ir toliau ne but pertrauktas, ne butuim likęs visatinam nejausme net iki laiko, kada po ilgų amžių laipsniszkas atszalimas žemės but panaikines palengva kamaraites Tamistos kuno ir visą parduos...

(Toliaus bus)

Dėlko-gi? — o varge! — Tas vadas nozmiausias, Sukruvėtas ir isz visų jų gražiausias
Manę prisisavino — meldė jis manęs, —
Priesiekė, mylėti manęs nepaliausiąs,
Jai jam atsakysiu, paliaus tūj' gyvenęs.
Drebėjau, pamacziusi jįjį, baidžiausi,
Kur pėdsakai jo pasiliko mažiausi, —
Dalypstėt' tą vietą, uždėti ten ranką.
Kracziausi, jog kvapo ir mą jo isztenka —
Jog tą patį orą ryju ir kvėpūju,
Kas dieną kalbu ir matausi su jūju.
Taip! įszizurėjau asz viską priesz laiką,
Žinojau, kuriam daikte szonas kairysis
Szarvais geležiniais suspaustas mažai ką.
Asz laukiau, kas mano szirdyje darysis,
Kaip gausiu tą judantį szoną dasiekti, —
Ten kur mano motina smarkiai užgauta...
Girdėjau, jog kraujas pralietas paliekti
Szirdyj' užmuszėjo — dabar jau žinau tą....

X.

Asz sykį pas jį užėjau — jo miegota:
Jo veidas apreiszė linksmiausiają pūtą,
Gražus jis žibėjo nūg vyno iszlieto.
Asz szirdį sucziūpiau — taksejo iszleto —
Suspaudžiau ranka peilio zvilganczio kotą,
Pakėliau: jisai nekaltai taip szypojo! —
Vai kam? — ranka užemiau skaiczias jo lupas, —
Nebuvo matyt, — bet drebėj' mano kojose,
Jau kažinkur dingo baisus kerszto upas!
Dievai! ir, likime! vai kam taip baisus tu?
Kam kersztą ant mano szirdelės uždėjai?
Tu nori, kad nieko mergelė nejustų, —
Užmuszti galėtų, kaipo piktadėjai?
Ne užmusziau! — szokus asz apkabinau jį, —
Pabudo — iszsyk negalėjo sznekėti,
Akimis drumstomis nenorėjo tikėti,
Su aszaromis klausė: „ko tu reikalauji
Mergelė? — Buvai nejausminga ikszioliai?“
Asz veidą jo szaltu peiliu dalytėjau —
— „Tu gyvas! — tariau — juk da tu neprapūliai,
Tu mielas, — nozmus motinos užmuszėjau! —
Žiurėkie, kas buvo iszsyk tau paskirta —
Bet įveikė meilė szirdelę netvirtą —!“

Nūg tos dienos vien's balsas buvo szirdzių mūsų,
Mylėjau jį, — kersztą ir gėdą atstumus, —
Jis supo manę, mano plaukus jis glostė,
Jo rankos mą gailesczio aszarą szlūstė,
Tos rankos, — ten motinos kraujas uždziuvo —
Mą liudna, skaudu ir meilu draugia buvo.

XI.

Du metai praėjo — asz vis da mylėjau,
Užmirszus Perkuną, ir tavę, ir kersztą;
Turėdama szirdį jau nūdėme tersztą,
Kraujais tavo silpnąją ranką suliejau.
Jau asz neverta matyt tėviszkes plotą,
Jau asz neverta girdėt tikrą jųs jausmą,
Jau asz neverta, idant žemė neszio tų,

Bausmė,

Paraszė vaikas.

(Tąsa)

IX.

Likan asz vergė, bet liūsesnė kaip kitos:
Joms prakaitas tankiai ir aszaros ritos
Per veidus su kraujo laszais sumaiszytos.

Jei bučia negimus, – o daug but geriaus ma!
 O taip nežiurėkit! jūs akys per jūdos –
 Per jas jūs duszia kraujo troksztanti rodos; –
 Ne kraujo, ma gailiesties dūkit' laszelį.
 Daugumas isz jūs manę keiks ir paniekys, –
 Verta asz to, bet gi žinokit', ką gali
 Szirdis, kuriai meilės tik žinomas siekis.
 Lieskaldi! ką nori daryk' su manim tu:
 Prakeik, nužudyk tik ne'tstumkie nog savęs, --
 Nedūk diev', kad tavę skausmai tie suimtu,
 Dalelę tik jų tu esi paragavęs--!
 Kitokia jau asz-asz macziau kaip jis degė,
 Ir mano szirdis nedejavo nabagė –
 Jau asz nemyliu, – jam paskyriau tik keiksmą,
 Bet keikiant da jį neužmirsziu – atleisk ma –!
 Iszklausė ją vadas tarytum atgijęs,
 Ir rankoj' silpnoj' jau siubau kalavijas,
 Ir rodos, visam jam geriaus pasidarė,
 Jūdoms akimis sužalavęs jis tarė:
 „Žinau jau, kur asz tavę vargszė padėsiu“...
 Nuilsęs vėl pūlė po medžių pavėsiu...
 (Toliaus bus)

Mythai. pasakos ir legendos Žiamaicziu.

Surinkti ir iszleisti per D-ra Edm. Veckenstedta,
 vyresnyjį senoviszku kalbu mokytoja prie Nikalojaus
 gymnazijos Liepajaje (Kursze).

Lietuviszkai iszguldė J. Szliupas, M. D.

(Tasa.)

6. Augsztis¹⁾

1. Akys milžino Augszcio buvo vyliojaneczia ugnimi.
2. Su pagelba savo burtų Augsztis buvo pasidaręs isz vieno akmens pylį, kuri stovėjo augsztai ore. Szitoje pylyje jis gyveno.
3. Seniaus ant žiamės nebuvo jokių akmenių. Kaip szitie pasidarę yra, pasakoja szitaip.
Vieną kartą vienas milžinas traukė priesz Augsztij, idant su jūmi kautiesi. Augsztis mokėjo hurti. Jis permainė milžiną į akmenį, sutrupino tajį rankoje ir iszbarstė szmotus ant visos žiamės. Nū to laiko akmens randasi visur ant žiamės.
4. Vieną dieną Augsztis iszėjo su vienu buru pasivaikszczioti. Pakeliui Augsztis pasiklausė ano, ar jis velytu pamatyti rojų ir peklą. Buras atsakė, kad jam smagu butu abudu pamatyti. Tad Augsztis kvietė savo palydovą, kad ans raitas sėstu ant lazdos, kurią jis neszėsi. Tasai padarė, kaip jam buvo įsakyta. Potam Augsztis taip-gi užsėdo ant lazdos. Vos tai buvo pasidarę, abudu pakilo augsztyn ir jojo ant lazdos vis augszcziaus ir augszcziaus danguu link, iki įjojo į rojų. Kad jie buvo tamjam prisiziurėję, ant lazdos jie jojo žia-

1) Prof. Bezenberger vokiszka iszguldo „hoch“ ir nurodo, kad Augsztis yra vardo sudarymas. Slg. Lasicius: Deus Auxtheias Wissagistis deus omnipotens atque summus, anot Hanuszo gal-but skaitustis augsztai spindintysis Mannhardt, I. Augsztojas visgalijis.

myn į pragarą. Bet ten taip buvo sziorpu, jūg buras su baimė vėl augsztyn joti ilgėjosi. Vos jis buvo savo norą isztares, jis vėl su Augszciu atsidurė ant tos vietos, isz kur abudu buvo pasikėlę į rojų.

5. Vieną kartą Augsztis buvo įsiburęs į mėnulį, bet jis neįstengė joku būdu vėl isz mėnulio iszsiganti. Nū to laiko jis be atsilio turi kelianti su mėnuliu po dangų.

6. Vieną kartą buvo ant svieto baisiai didelis milžinas, kurs Augszciu vadinosi. Tasai turėjo viduryje kaktos vieną didelę akį. Akis taip buvo karszta, jūg, anam su veidu pasilenkus prie žiamės, toji pradėdavo degti. Antrą, mažesnę akį jis turėjo pakauszyje. Kad jis norėjo miegoti, jam reikėdavo tiktai vieną akį sumerkti. Augsztis visados dėvėdavo seną pilką skraistę. Skraistė buvo baisiai didelė ir kvaldūta, taip jūg galima buvo jaje uždengti visą žiamę. Milžinai ir kiuržai buvo Augszcio padouais, nės jis buvo jų karaliumi; jis toks buvo galingas, kad jo net velniai bijodavosi.

Na-gi sykį atsitiko, kad Augsztis su milžiniais, karlinkais ir velniais padarė pamiszimą priesz dievą. Tacziaus jis tapė pergalėtas toje kovoje. Tada Dievas iszbanityjo milžinus į vidurį žiamės, ten jie, prikalti prie retėzių, turi gulėti. Kada jie tąso savo panczius, idant jūs sutraukti, tai žiamė sudreba. Taip-gi kiuržai tapė Dievo subanityti į vidurį žiamės; jie turi ten kalti rudą. O velniai tapė į pragarą nugraminti ir jiems nevale isz tojo pasitraukti. Augszciui Dievas atėmė jo akis, ir ans gavo įsakymą su vyresninku velnių, kurį Dievas pavertė į žirgą, pagauti vėją. Dar sziądien jie tebsivaiko vėtrą, ir kad mes pamatome padukusį milžiną beuziant ant savo velnizsko žirgo, tai mes juk sakomėsi esą matę padukusį raitorių.

7. Vieną kartą buvo ant svieto levas, kurs turėjo deszimtį galvų, szimtą kojų ir szimtą sparnų. Todėl jis pralenkdavo bėgyje ir lėkime net vėją. Szitas levas esdavo žmones. Nemokėdami nū ano iszsigelbėti, szitie praszė paglobos nū milžino Augszcio. Augsztis nukako pas savo brolių, dievotą milžiną Perkuną ir praszė jo, kad jis anam padėtu užmuszti levą, arba jeigu jis to nenorėtu, tegul anam nors paskolintu savo bruklius, žaibą su griastiniu. Dievas mat buvo Perkunui už jo dievotumą pavedęs ant nekurio laiko žaibą ir griastinį. Vienok Perkunas atsakė pagelbą savo broliui ir nepaskolino jam ginklų. Tada Augsztis vienas pats traukė imtiesi su levu. Tasai bėgo, bet Augsztis vyjosi jį ir galiaus, po to kaip padukusi medzionė buvo patekusi vieną dieną ir vieną naktį per visą žiamę, Augszciui nusisekė pagriebti levą. Kovoje, kuri dabar isztiko, pasisekė Augszciui nuplėszti nū levo sparnus ir kojas, bet užmuszti jis ano neįstengė. Saulė tai matydama, Augszciui atėjo į pagelbą. Ir paskolino Augszciui savo ginklus, spindulius, ir galiaus pasisekė tamjam užmuszti levą. Po to kaip Augsztis buvo levą užmuszęs, jis isztraukė, nukoroti savo brolių Perkuną, kam tasai jam buvo atsakęs pagelbą ir bruklius. Kovoje, kuri dabar užsidegė, Perkunas neįstengė atstovėti priesz spindulius, kurius Augsztis buvo pasiskolinęs nū saulės, ir leidėsi bėgti. O Augsztis vyjosi anąjį, ir sziądien dar jie po svieta tebsivaiko, Perkunas vejamas per Augsztij. Broliai tūmet tiktai susitaikins, kada karalius ir karalienė Žiamaiczių vėl vieszpataus ant savo žmonių.

8. Vieną kartą ant žiamės gyveno vienas milžinas, kurs

Augszeziu vadinosi. Jis taip buvo galingas, jūg velnias, raganiai ir raganos, lyginai kaip žmonės jojo prisibijojo. Tada nutarė karalius Žiamaiczių prieš jį kovoti. Jis ištraukė prieš Augstį ir butu-tąjį taip-gi pergalėjęs, jeigu anam velnias, raganiai ir raganos nebutų parėję į pagelbą. Ir taip atsitiko, kad karalius Žiamaiczių turėjo bėgti. Tada jis ant savo kovos žirgo pakopė į dangų ir praszėsi Dievo pagelbos. Dievas įsakė Perkunui ir keliems aniolams, kad gelbėtu karalių Žiamaiczių kovoje. Kad Augstis ir jo gauja išvydo Perkuną ir aniolus lydint karalių, jie apsisukę bėgo. Bet karalius Žiamaiczių ir aniolai vyjosi jūs, ant debesų važiudami, kūmet Perkunas smarkioje nepagadoje su griauštinu ir žaibais, užaujant vėjams, szturmavojo bėganciušius. Kada Augstis ir jo kovos draugai pamatė, kad veikia jie taps pavyti, velnias pasivertė į žirgą, ant kurio milžinas užszoko, o raganiai į — szunis, raganos — į kates, ir tokiu budu Augstis kaipo pasiutęs raitorius lekia sav su gauja szunių ir kaczių, vejamas per karalių Žiamaiczių, aniolus ir Perkuną, kurs traszkiu balsu szaukia milžiną. O balsu Perkuno yra griauštinis. Kožną szimtą metų atsitinka, kad milžinas, jo žirgas, lyginai kaip kožnas szū ir kožna katė isz jo gaujos netenka vieno sanario savo kuno, beje pirma galvos, potam rankos ar kojios ir taip toliaus. Kada kunai vaikomųjų tokiu budu bus sukritę, tai vaikymas pasiliaus. Aniolai ir Perkunas pagrižsz pas Dievą, o karalius Žiamaiczių įsteigs naują valstiją ir vieszpataus ant Žiamaiczių.

9. Vieną kartą Augstis varė sav jūkus su dangumi ir su žiame. Jis dangų nutraukė žiamyn ant žiamės, arba žiamę — augstyn į dangų, potam jis vėl jūs atskyrė. Bet Dievas už tai užpyko ir užtrenkė Augstį su griauštinu bei žaibu, potam įmetė užmusztaį į pragarą.

7. Szveistikas.²⁾

1. Szveistikas yra žmonėms ugnį atneszęs.
2. Akymis Szveistiko buvo ugnis. Kur ans nakezia davėsi matyti, ten tapdavo szviesu, ir tankiai daigtai užsidegdavo, ant kurių jis savo akis nukreipdavo.
3. Kada Szveistikas davėsi ant žiamės matyti, tai ugnis jį apspisdavo. Todėl negalima buvo prie jo prisiartinti, ir viskas sudegdavo, kas budavo artymais jo.
4. Szveistikas buvo dideliu raganiumi. Jis gebėdavo pasiversti į ugnį ir oru per žiamę lakstyti. Taip atsiėjo, kad jis visąką patyrė, kas darėsi ant žiamės.
5. Kada Szveistikas pasirodydavo kokioje szalyje, ten badas pakildavo.
6. Szveistikas yra raganiumi; jis iszdžiovydina pelkes ir

2) Szviesa-prigimtas žiburys, szviesuma, prieszprysziais su tamsa, saulinė szviesa. Hanusz: Die Wissenschaft des slavischen Mythus, Lemberg, 1842: „prusiszkañ lietuviszkūse mythūse Schwaixtix, t. y. spindintis. (Narbutt I. p. 19. Slg. Įzong. s. 5). Chronikų raszytojai padūda Szvais-tiks arba Swaitestix kaipo dievą szviesos: palei lietuviszkąją etymologiją tas žodis ženklina tarpininką szviesos, kas atsako senoviszkamjam Phoebui. Szafarik sako apie Szveistiką: „Mes žinome tikrai, kad pagoniszkiejie Lietuviai vardą szitos dievystos, vieszpatį žvaigždžių Žvaigždžiukas, nū szaknies žvaigždė, *stella*, praminę yra, o pagoniszkiejie Slavai Zvezduch arba Zvezduk, nū senslaviszkos szaknis Zvezda (czechiszkaì hwesda, lenk. gwiazda)“.

Man-gi abejotina iszsirodo tokia etymologija moksluinkų, nės nū žodžio szviesa ar szveisti galėtu pasidaryti szvietikas, o szvaistikas nū szvais-tyti, mėtyti szviesą, galėtu pareiti. Szl.

vandenius arba padaro, kad anie su visu pragaiszta. Kada jis pasirodo, laukai dūda bagotą pjūtį. Kartais-gi taip gi badas ir ligos atsiranda, Szveistikui davusiesi kokioje szalyje matyti.

7. Szveistikas buvo smarkiu, nekados neklystancziu medėju. Net kada jis su savo szoviniu pataikydavo į akmenį, tasai sutrukdavo į szmotus, koks didelis jis nebutu.

8. Sako, kad nū Szveistiko pareina visi apsireiszkimai sveikatos, lyginai kaip ligos.

9. Dievas buvo Szveistikui įteikęs urėdą vieszpatauti ant žmonių ir žvėrių. Tūmi laiku ant žiamės nežinojo nei iszalkio nei isztroszkimo, nei ligos, nei miego ar mirties. Vienok žmonės veikia pasiprieszino Szveistikui ir tasai rįzosi jūs už tai pakoroti. Todėl jis paėmė keturis vyriszkius ir keturias moteris ir padarė jūs įrankiais savo valės. Pirma vienam isz keturių vyriszkių jis isztraukė dvasę isz krutinės, potam jis užkimszo anam burną, nosį ir ausis su žiame, idant dvasė negalėtu vėl į kuną atgal įsprusti. Potam davė jis anam vyriszkiui lanką ir vilyczias ir praminė jį Mirtimi (smercziu). Ant-ramjam vyriszkiui Szveistikas iszlupo akis, idėjo ugnį į tuszczias akių skyles, potam jis vėl akis uždėjo. Potam jis padavė vyriszkiui vilyczią su lanku ir praminė jį Miegu. Trezcziamjam vyriszkiui Szveistikas iszėmė dvasę isz szirdies, įputė ugnį į taję, potam jis dvasę vėl įsodino, davė vyriszkiui lanką bei vilyczias ir praminė jį Alkiu. Ketvirtam vyriszkiui jis taip pat padarė, tik tiek, kad prie ugnies jis į szirdį dar žiamės buvo pridėjęs; tą jis praminė Trozskiniū.

Pirmajai moterei Szveistikas iszėmė dvasę isz krutinės, perpjovė ją, idėjo ugnį, orą ir vandenį į taję, ir potam jis moterei vėl dvasę atgal idėjo. Padavęs jai lanką ir vilyczią, jis praminė ją Sveikata. Prie dvasės antrajai moterei Szveistikas pridėjo sudegintą žiamę ir akmenius, davė moterei lanką ir vilyczią ir praminė ją Liga. Trezcziai ir ketvirtai moterei Szveistikas taip-gi iszėmė dvasės, kepino tasias, potam jas vėl įsodino ir praminė moteris, padavęs joms lankus ir vilyczias, Maru ir Cholera.

Kad dabar Szveistikas užsimanė žmogų ar žvėrį paglamonėti arba nukoroti, tai jis liepė vienam isz vyriszkių ar isz moterių paleisti vilyczią į anąjį. O aut pataikytojo tūjau pasirodė veikmės vilyczių. Tokiu budu alkis ir trozskimas, sveikata ir liga, maras ir cholera, miegas ir mirtis yra atėję į svieta.

10. Kada vasaros mete audra kyla ant dangaus, tai kaimietis su apuūginta galva iszeina į lauką ir szneka: „Perkune, tu jau gana esi grumojęs moterei žiamei. Tegul tavas brolis Szveistikas tarpan, jusų ateina ir jus sutaikina“.

11. Szveistikas turėjo broį, kurs Potrimpu vadinosi. Abudu vienas kitam nelabi buvo ir laikėsi isz tolo viens nū kito. Bet jeigu kartais pasitaikydavo jiemdviem drauge pasirodyti kokioje szalyje, tai ten pasidarydavo didelis vieszlu-mas.

12. Kad Szveistikas norėdavo apleisti žiamę, jis persimainydavo į ugnį ir kaipo tokia jis augstyn į dangų pakildavo.

13. Sako, kad Szveistikas be paliovos vaikosi mėnulį, idant tajį pagauti. Iktūlaik ans dar visūmet pasprukęs yra. Kada-nors vienok jau tas užmanymas nusidūs. Kaip tai bus įvykę, bus svieta pragaisztis.

(Toliaus bus)

Margumynai.

Mieste Lion Prancuzijoje, kuris yra zinomas szilku isdarbiais, nuade knigele del dievmaldystes isz szilku. Puslapiu turi 50, koznas isz baltu szilku austas ir ant to aiskiai atsimusza judos litaros taip-gi isz szilku austos. Koznas puslapis tur vis kitokius remelius. Remeliai taip pat dailei nuasti ir perstato vaisius, paukszius, aniolus ir visokius gyvaliukus, apsukti vainikeliais yvairiausių lapu. Ant paveikslu yra perstatyta nekurie szventieje. Paveiksliai atlikti pagal geriausių teplioriu paveikslus. Pirmą exempliorį tokios knygutės paaukavo Popieziui.

Exkursija

Į Shawanese ar Harvey's Lake parenge szv. Kazimiero lietuviszka parapija isz Pittston, Pa. Utarnjke 31 d. Ruggjuczio (August) 1897 m.

Tikietai ten ir atgal isz Pittstono del suaugusių kasztuje 75c., o del vaikų 45c.

Tikietai-gi isz Dorranceton ir Luzernes taip-gi ten ir atgal del suaugusių 60c., o del vaikų 35c.

Trukis nu stotes L. & B. Junction iszeis ant 8,30 iszryto, isz Pittstono 8,40 isz ryto ir isz Dorranceton ir Luzernes ant 9 valandos iszryto.

Ant vietos, kur pasilinksminimas rengemas yra visokių pasilinksminimų, kaip ve: virve traukti, arkliai pasivažinėti, virve vaikszoioti, boles mesti, visokių supynių, ant volų vaikszoioti ir t. t., apart to yra puikus ezeras, kur galima ant garlaivio pasivėzyt.

Visus maloningai užpraszo Komitetas.

Apgarsinimai.

„VARPAS“ literaturos, politikos ir mokslo dvi mėnesinis laikrasztis iszeina jau 9 metas Tilžeje. „Varpas“ yra Lietuvos vadovu laikrasztis; talpina puikes apysakas bei moksliszkus rasztus. „Varpas“ į Ameriką ant metų su prisiantimu, kasztuje 1 dolerį. „UKININKAS“ Lietuvos ukininkų

mėnesinis laikrasztis, iszeina 8 metai, taippat Tilžeje. Talpina įvairius rasztus apie lietuvių prispaudimą po Gudų valdzia bei pamokina kaip reiknū jų gintis, apysakas, pamokinius isz ukės, žines isz Lietuvos kaipo ir isz svetimų szalių, bei apie ligas, nū kurių gali pats žmogus pasigėlbėti, neesant arti daktaro.

„UKININKAS“, į Ameriką, ant metų kasztuje ir tiktai vieną dolerį. Norinti iszsiraszyti virsz minėtus laikraszcius, pinigų gali siųsti registravotose gromatose ant szito adresu;

Herrn Dr. Bruazis Tilsit, Ostpreussen Germany.

Lenkiszkos knygos

maldų, pargabentos isz užmarės. Gaunamos pas Jūz. Pauksztį.

Table with 2 columns: book title and price. Includes titles like 'Westchlenle duszy pobożnej', 'Złoty Oltarz', 'Oltarzyk czyli zbiór nabożenstwa dla młodzieży katolickiej'.

Knigos

pargabentos isz užmarės: Maldų knigos,

Table with 2 columns: book title and price. Includes titles like 'Mažas akso aktorius', 'Aukso Aktorius, arba Szaltinis dangiszku skarbu', 'Garbe Dievui ant aukszybės'.

Istoriszkos dvasiszkos italpos knigos,

Table with 2 columns: book title and price. Includes titles like 'Gyvenimas Vieszaptes Jezaus Kristaus', 'Istorija seno ir naujo istatymo su abrozėl'.

Istoriszkos knigos svietiszkos italpos.

Table with 2 columns: book title and price. Includes titles like 'Oltipos', 'Robinsono', 'Kantros Elenos', 'Lementorius su poteriais ir mistranturais'.

Table with 2 columns: book title and price. Includes titles like 'Aple kalbu pradzia', 'Budai gydymo nekuriu ligu', 'Kas yra, o kas bus? zvilzias ant szlu denu ir f'.

Knigos poetiszkos.

Table with 2 columns: book title and price. Includes titles like 'Senkaus Jurgis', 'Vitoliorauda, puikus poematas isz senovės lietuviu gyvenimo', 'Dūnelaczio pavasario linksmybės'.

Apysakos.

Table with 2 columns: book title and price. Includes titles like 'Palangos Juze, linksmi skaitymai', 'Kas tolybė tai nomelas puikios apysakolės isz lietuviu gyvenimo', 'Historije apie gražą Mageloną, dukterį karaliaus isz Neapolio ir apie Petrą karolį'.

Moksliszki rankvedziai ir kitokios knygos

Table with 2 columns: book title and price. Includes titles like 'Kniga dli iszsimokiniimo viasavietinės kalbos', 'Aple buvimą Dievo', 'Grieszninkas perverstas motavotis'.

Table with 2 columns: book title and price. Includes titles like 'Lietuvystės praetis, dabartis ir ateitis', 'Hygiena arba mokslas apie užlaikymą sveikatos'.

Ivairios dvasiszkos knigos,

Table with 2 columns: book title and price. Includes titles like 'Pamokslai ant didziuju metiniu svenciu ir di dziosios nedellos', 'Tiesos Zodzel', 'Filofeta arba kelias į maldingą gyvenimą'.

Notos del partapijono.

Table with 2 columns: book title and price. Includes titles like 'Varpelis [valcas] 30c.', 'Dedlenė [polka] 30c.', 'Sudiev [mazurka] 40c.'.

Paveikslai [abrozai].

Table with 2 columns: book title and price. Includes titles like 'Krazių skerdynė 50c.', 'Paveikslas Gedimino 30c.', 'Paveikslas Vytauto 25c.', 'Paveikslas Litanijos 25c.', 'Visoki abrozai su maldelėmis po bentus'.

KNINGOS

EOUNOS SPAUSTUVES.

Table with 2 columns: book title and price. Includes titles like 'Lietuvos istorija, nu seniausių gadyniu iki Gedimino D. L. K., paraszyta 1850 m.', 'Simano Daukanto. Kniga pirma, gaunama uz 1,50c.', 'Budus Senovės Lietuviu Kalbėnu ir Zemacziju paraszytas Simano Daukanto, gaunamas uz 1,00c.'.